

РЕЦЕНЗИЯ
ПО КОНКУРС ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ
“ПРОФЕСОР” В ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 7.6. СПОРТ,
СПЕЦИАЛНОСТ СПОРТ (СПОРТНА ПСИХОЛОГИЯ) ЗА НУЖДИТЕ НА
КАТЕДРА „ПСИХОЛОГИЯ, ПЕДАГОГИКА И СОЦИОЛОГИЯ“ ПРИ НСА
„ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

РЕЦЕНЗЕНТ: ПРОФ. ТАТЯНА ЯНЧЕВА, ДН

Конкурсът за академичната длъжност “Професор” в професионално направление 7.6. Спорт, Специалност Спорт (Спортна психология) за нуждите на катедра „Психология, педагогика и социология“ при НСА „Васил Левски“ е обявен в “Държавен вестник”, бр. 34 от 11.04.2023 г., съобразно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Правилника за придобиване на научната степен „доктор на науките“ и за заемане на академични длъжности в НСА „Васил Левски“.

В него участва един кандидат – доц. Галина Домусчиева-Роглева, доктор.

Анализ на кариерния профил на кандидата.

Г. Домусчиева-Роглева е завършила СУ „Св. Кл. Охридски“, специалност психология, със защита на дипломна работа на тема: „Насоченост на личността и стратегии за постижение“. През 2008 г. защитава докторската степен по психология с тема на дисертационния труд: „Влияние на мотивацията върху стратегиите за справяне със стрес“. От 1995 г., след спечелен конкурс, е назначена като асистент към катедра „Психология, педагогика и социология“ на НСА „В. Левски“. Професионалната и кариера продължава в НСА като последователно преминава през академичните длъжности „старши асистент“ (1999) и „главен асистент“ (2002). От 2010 е доцент по спортна психология в същата катедра. През 2021 г. е избрана за ръководител на магистърска програма „Спортна психология“.

Общо описание на представените материали по конкурса.

Представените материали по конкурса от доц. Г. Роглева превишават значително националните и тези на НСА изисквания за заемане на академичната длъжност „Професор“ (общо 1830 при минимално изисквани 630 точки). Кандидатката е представила за участието си в конкурса общо 38 научни труда, от които 1 монография,

1 учебник, 6 публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация и 30 публикации в нереферирани списания с научно рецензиране. Доц. Роглева е представила справка за 41 цитирания, от които 22 в реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни издания. Под нейно ръководство са успешно защитили двама докторанти. Доц. Роглева е представила доказателства за участие в 14 научни и образователни проекта, от които 4 международни.

Оценка на научните трудове на кандидатите за цялостното академично развитие.

В тематично отношение научната продукция на доц. Роглева е ориентирана в рняколко проблемни области:

1. Мотивационни характеристики на заниманията със спорт (16 публикации).
2. Възприет стрес, тревожност и стратегии за справяне (8 публикации).
3. Психични аспекти на дейността във високо рискова среда и екстремни климатични и социални условия (5 публикации).
4. Психологически аспекти на отражението на пандемията COVID-19 върху университетски преподаватели (3 публикации).
5. Общуване, социално взаимодействие, лидерство и конфликти (2 публикации).
6. Адаптация и валидизация на скала за психологическо измерване (2 публикации).

Всички сфери на научните и педагогически инереси на доц. Г. Роглева се характеризират с актуалност, задълбоченост, научна и приложна значимост.

С най-голям принос, според мен, е монографията „Мотивационни измерения на заниманията със спорт“. В нея са обобщени резултатите от дългогодишната научноизследователска дейност на доц. Роглева в тази сфера – теоретична и емпирична. Представени са водещите теоретични подходи и резултати от експериментални изследвания на мотивите за занимания със спорт, целевата ориентация към постижение и мотивационния климат, мотивацията, самоопределението и перфекционизма в спорта, удовлетвореността от заниманията със спорт и управление на мотивацията.

Базирайки се на теориите за целевата ориентация към постижение, мотивационното самоопределение и източниците на мотивация, доц. Роглева реализира редица емпирични проучвания със спортисти, практикуващи различни видове спорт, на основата на които очертава спецификата на мотивацията в зависимост от възрастта и квалификацията, както и насоките за поддържането и в оптимални граници през целия

живот, с цел повишаване на физическата активност и поддържане на индивидуалното здраве. Извежда водещите мотиви за занимания със спорт в зависимост от факторите: пол, вид спорт, възраст, спортен стаж, квалификация и връзката им с усвояването на умения и фитнес ориентацията, които са в основата на формирането на перцепция за физическа компетентност, удовлетвореност и поддържане на мотивацията за занимания със спорт. Изследва връзката между целевата ориентация и самоопределението с поведението, удовлетвореността, спортните резултати и възприеманата компетентност.

Специален акцент в изследванията на доц. Роглева е връзката между целевата ориентация и компонентите на мотивационния климат. Тя извежда тезата, че оптимизирането на мотивацията в спорта и физическата активност изисква формиране на адекватна социална среда. Създаването на мотивационен климат, ориентиран към майсторство, подпомага повишаването на нивото на перцепцията за компетентност в сферата на физическото възпитание. При елитния спорт обаче се наблюдава комбинация между двата типа ориентация.

Част от изследванията са насочени към разкриване на влиянието на личностната тревожност върху мотивите за занимания със спорт и оптимизиране на резултатите в спорта.

Изследвано и доказано е влиянието на типологичните характеристики и Аз-ефективността върху целевата ориентация към постижение, както и влиянието на мотивационния климат върху лидерството и дългосрочната мотивация в спорта. Важен за спортната практика е установеният факт, че дългосрочната мотивация и доминиращият мотивационен климат влияят върху продължителността на спортната дейност и нивото на физическа активност. Формирането на подходяща мотивационна среда се явява съществена за достигане на оптимални спортни постижения и цялостната удовлетвореност от заниманията със спорт.

В монографичния труд са представени и резултати от изследване на източниците на мотивация и тяхното влияние върху целевата ориентация към постижение. Очертани са мотивационните профили и влиянието на самоконтрола и Аз-ефективността върху мотивацията.

Заслужават внимание и представените резултати от изследване на перфекционизма и връзката му с предсъстезателната тревожност и целевата ориентация. Разгледана е удовлетвореността от заниманията със спорт като необходимо условие и предпоставка за продължителна и успешна кариера.

Втората проблемна област, към която е насочила изследователските си усилия доц. Роглева е свързана с проучвания върху възприетия стрес и тревожност при спортистите и предпочитаните стратегии за справяне, проблем с особена значимост за теорията и практиката в спорта. В представените за участие в конкурса научни трудове доц. Роглева представя резултати от изследвания, свързани с детерминиращата роля на различни личностни фактори по отношение на стресоустойчивостта и стратегиите за справяне със стрес, спецификата в използването на различни стратегии, в зависимост квалификацията, вида спорт, пола, възрастта, спортния стаж, ранга на състезанието.

Установени са личностните и ситуативни двтерминанти на предсъстезателната тревожност. Анализирана е динамиката на предсъстезателната и личностна тревожност и възприетия стрес при студенти и тяхното влияние върху нивото на благополучие. Очертани са взаимовръзките между типологичните особености, концентрацията на вниманието и предсъстезателната тревожност при състезатели по спортна стрелба.

Част от публикациите са насочени към проучване на спецификата в проявлението на някои психични променливи при изпълнение на дейности във високо рискова среда и екстремални условия – две български антарктически експедиции и военни мисии в Афганистан. Изведено е влиянието на потребността от сигурност и търсенето на усещания върху мотивацията за участие във високо рискови дейности, както и предпочитаните стратегии за справяне със стрес. Анализирани са водещите фактори, движещи поведението и мотивацията за включване в предизвикателни мисии при екстремни условия, както и тяхното влияние върху психичното благополучие на участниците.

В друга група публикации се разглеждат психологическите аспекти на отражението на пандемията от COVID-19 върху възприетия стрес, посттравматичните стресови симптоми и психичното благополучие при университетски преподаватели, както и предизвикателствата, пред които е изправено спортното образование.

В представения учебник „Общуване и взаимодействие в спорта“ е анализирана ролята на общуването и неговата специфика в спорта, изведени са характеристиките на спортния отбор като социална група, лидерските стилове, конфликтите и стратегиите за разрешаването му.

Приносите в трудовете на доц. Галина Роглева могат да се сведат до следното:

1. Очертана е спецификата на мотивацията при спортисти, в зависимост от възрастта и квалификацията. Изведени са основни подходи за управление на мотивацията с цел повишаване на физическата активност и занимания със спорт

и тяхната роля за поддържане на здравето, за справяне със стреса и нарастващата агресивност.

2. Изведени са водещите мотиви за занимания със спорт по факторите: пол, възраст, вид спорт, квалификация. Очертана е връзката между възприятието за физическа компетентност, удовлетвореността и мотивацията за занимания със спорт.
3. Установено е влиянието на мотивите за занимания със спорт върху психичното здраве и благополучие, общата и физическа самооценка.
4. Изведени са връзките между целевата ориентация и компонентите на мотивационния климат. Очертана е спецификата на тези взаимовръзки в областта на елитния спорт (комбинация от двата типа целева ориентация – към задачата и към егото), факт със значима теоретична и практическа стойност.
5. Установено е влиянието на мотивационния климат върху лидерството, дългосрочната мотивация и удовлетвореността от занимания със спорт.
6. Проучено е влиянието на източниците на мотивация върху целевата ориентация към постижение.
7. Установени са зависимостите между целевата ориентация, адаптивните и дезадаптивни компоненти на перфекционизма, предсъстезателната тревожност и самоувереността. Важен за спортната практика е установеният факт, че целевата ориентация към задачата стимулира адаптивния перфекционизъм, докато целевата ориентация към егото стимулира дезадаптивния перфекционизъм и води до неудовлетвореност и съмнения в собствените способности и компетентност.
8. Установена е детерминиращата роля на различни личностни фактори върху стресоустойчивостта и стратегиите за справяне със стрес. Изведени са различията в предпочитаните копинг стратегии при спортисти с различен пол, възраст, вид спорт, спортен стаж, квалификация.
9. Обобщени са личностните и ситуативни детерминанти на предсъстезателната тревожност – Аз ефективност, личностна тревожност, възприет стрес, които са съществени за управление на спортносъстезателната дейност и постигането на оптимален спортен резултат.
10. Установена е спецификата на проявление на различни психични променливи – Аз-ефективност, търсене на усещания, потребност от сигурност, личностна тревожност, самоконтрол, нива на възприет стрес и психично благополучие,

стратегии за справяне със стреса при участници в две български антарктически експедиции и военни мисии в Афганистан. Тези данни са ценни от гледна точка на прогнозиране и управление на поведението в екстремална среда.

11. Изследвано е влиянието на пандемията COVID-19 върху възприетия стрес, посттравматичните стресови симптоми и психичното благополучие при университетски преподаватели. Изведени са основните предизвикателства пред спортното образование в условията на пандемия.
12. Адаптирана и валидирана е кратката версия на Въпросника за физическа самооценка (PSDQ-S) на (Marsh, H., W. Martin, A. J. & Jakson, S., 2010). Изведени са диференцирани норми по пол и вид спорт.

Комплексна, качествена оценка на учебно-методическата и преподавателската дейност.

Доц. Г. Роглева, според приложената справка, води задължителни курсове по Социална, Спортна и Медицинска психология в бакалавърска степен и 14 модула в магистърските програми по Спортна психология, Физическо възпитание и спорт, Спортна журналистика, Кондиционна подготовка, SPA култура, хидро, лито и таласо практики, SPA култура, източни и аква практики. Преподава в докторските програми по Спортна психология и Уелнес – промоция на здравето.

Под ръководството на доц. Роглева са успешно защитили своите трудове 2-ма докторанти. Член е на Дружеството на психолозите в България.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Доц. Галина Домусчиева-Роглева е утвърден, ерудиран и уважаван специалист в областта на спортната психология. Ползва се с авторитет сред академичната и професионална общност. Отличава се със своята задълбоченост и сензитивност към най-актуалните научни проблеми. Със своите научни разработки внася значими приноси в областта на теорията и практиката на спортната психология.

Тематиката на публикациите е изцяло в съответствие с тематиката на обявления конкурс. Научната и педагогическа дейност на кандидата и представените наукометрични данни удовлетворяват напълно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение, както

и Правилника за придобиване на научната степен „доктор на науките“ и за заемане на академични длъжности в НСА „Васил Левски“.

Не са постъпили сигнали за плагиатство и не е установено такова.

Всичко това ми дава основание с пълна убеденост в научните и педагогически достойнства на Галина Димитрова Домусчиева-Роглева – доцент в катедра „Психология, педагогика и социология“ към НСА „Васил Левски“ да предложи на Уважаемите членове на Научното жури да и бъде присъдено академичното звание “Професор” в професионално направление 7.6. Спорт, Специалност „Спорт“ (Спортна психология).

16.08.2023

Рецензент:

(проф. Т. Янчева, ДН)

REVIEW

**OF THE WORKS OF ASSOC. PROF. GALINA DOMUSCHIEVA-ROGLEVA,
PH.D., PRESENTED FOR PARTICIPATION IN THE CONTEST FOR
“PROFESSOR” IN PROFESSIONAL FIELD 7.6. SPORT, SPECIALTY “SPORT”
(SPORTS PSYCHOLOGY) FOR THE NEEDS OF DEPARTMENT “PSYCHOLOGY,
PEDAGOGY AND SOCIOLOGY” AT THE NATIONAL SPORTS ACADEMY
"VASIL LEVSKI"**

REVIEWER: PROF. TATIANA IANCHEVA, DSc.

The competition for the academic position "Professor" in the professional field 7.6. Sport, Specialty Sport (Sport Psychology) for the needs of the Department of Psychology, Pedagogy and Sociology at the NSA Vasil Levski was announced in the State Gazette, issue 34 of 11.04.2023, in accordance with the requirements of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its implementation and the Regulations for the Acquisition of the Degree of Doctor of Science and for Holding Academic Positions at the NSA Vasil Levski.

One candidate - Assoc. Prof. Galina Domuschieva-Rogleva, Ph.

Analysis of the candidate's career profile.

G. Domuschieva-Rogleva is a graduate of St. Kl. Personality orientation and achievement strategies. In 2008 she defended her PhD in Psychology with the dissertation topic. Since 1995, after winning a competition, she has been appointed as an assistant professor at the Department of Psychology, Pedagogy and Sociology of the National Academy of Sciences. She was appointed Professor of Sociology and Sociology at the University of "Levski". She continued her professional career at NSA, successively passing through the academic positions of "Senior Assistant" (1999) and "Senior Assistant" (2002). Since 2010 he has been an associate professor of sport psychology in the same department. In 2021, she was elected as the head of the Master's Program in Sport Psychology.

General description of the materials submitted to the competition.

The materials submitted for the competition by Assoc. Prof. G. Rogleva significantly exceeded the national and NSA requirements for the academic position of Professor (total 1830 with a minimum required 630 points). The candidate has submitted for her participation in the

competition a total of 38 scientific works, including 1 monograph, 1 textbook, 6 publications in scientific journals, refereed and indexed in world-renowned databases of scientific information and 30 publications in non-refereed peer-reviewed journals. Assoc. Prof. Rogleva has submitted a reference for 41 citations, of which 22 in refereed and indexed in world-known databases. Two PhD students have successfully defended their PhDs under her supervision. Assoc. Prof. Rogleva has provided evidence of participation in 14 scientific and educational projects, of which 4 international.

Evaluation of the candidates' scientific works for the overall academic development.

In thematic terms, the scientific production of Assoc. Prof. Rogleva is oriented in several problem areas:

1. Motivational characteristics of sports activities (16 publications).
2. Perceived stress, anxiety and coping strategies (8 publications).
3. Mental aspects of activity in high-risk environments and extreme climatic and social conditions (5 publications).
4. Psychological aspects of the impact of the COVID-19 pandemic on university teachers (3 publications).
5. Communication, social interaction, leadership and conflict (2 publications).
6. Adaptation and validation of a psychological measurement scale (2 publications).

All areas of the scientific and pedagogical inereses of Assoc. Prof. G. Rogleva are characterized by topicality, thoroughness, scientific and applied significance.

The monograph "Motivational Dimensions of Sport Activities" is, in my opinion, the most significant contribution. It summarizes the results of the long-term research activity of Assoc. Rogleva in this field - theoretical and empirical. It presents the leading theoretical approaches and results of experimental research on motives for sport, goal orientation towards achievement and motivational climate, motivation, self-determination and perfectionism in sport, satisfaction with sport and motivation management.

Based on the theories of achievement goal orientation, motivational self-determination and sources of motivation, Assoc. Prof. Rogleva conducted a number of empirical studies with

athletes practicing different types of sports, based on which she outlined the specificity of motivation depending on age and qualification, as well as guidelines for maintaining it within optimal limits throughout life, in order to increase physical activity and maintain individual health. It outlines the leading motivations for sport participation depending on the factors: gender, sport type, age, sport experience, qualification and their relationship to skill acquisition and fitness orientation, which underpin the formation of perceptions of physical competence, satisfaction and maintenance of motivation for sport participation. Examines the relationship between goal orientation and self-determination with behavior, satisfaction, sport performance, and perceived competence.

Special emphasis in the research of Assoc. Prof. Rogleva is the relationship between goal orientation and the components of motivational climate. She proposes that the optimization of motivation in sport and physical activity requires the formation of an adequate social environment. Creating a mastery-oriented motivational climate helps to increase the level of perception of competence in physical education. In elite sport, however, there is a combination of both types of orientation.

Some of the research has focused on uncovering the influence of personal anxiety on motives for engaging in sport and optimizing sport performance.

The influence of typological characteristics and self-efficacy on goal achievement orientation has been investigated and demonstrated, as well as the influence of motivational climate on leadership and long-term motivation in sport. Important for sport practice is the established fact that long-term motivation and the dominant motivational climate influence sport activity duration and physical activity level. The formation of an appropriate motivational environment appears to be essential for achieving optimal sport performance and overall satisfaction with sport participation.

The monograph also presents results from a study of the sources of motivation and their influence on achievement goal orientation. Motivational profiles and the influence of self-control and self-efficacy on motivation are outlined.

Also noteworthy are the results presented from a study of perfectionism and its relationship to pre-competition anxiety and goal orientation. Satisfaction with sport activities as a necessary condition and prerequisite for a long and successful career is examined.

The second problematic area, where Assoc. Prof. Rogleva is related to research on perceived stress and anxiety in athletes and preferred coping strategies, a problem of particular relevance to theory and practice in sport. In the research papers submitted for the competition Assoc. Prof. Rogleva presents the results of research related to the determinant role of various personality factors in terms of stress resilience and coping strategies, the specificity in the use of different strategies, depending on the qualification, type of sport, gender, age, sports experience, the rank of the competition.

Personality and situational determinants of pre-competition anxiety were identified. The dynamics of pre-competition and personality anxiety and perceived stress in college students and their impact on well-being level were analyzed. The relationships between typological features, attentional concentration and pre-competitive anxiety in shooting sports athletes are outlined.

Some of the publications are focused on the study of the specificity of the manifestation of some mental variables in the performance of activities in high-risk environments and extreme conditions - two Bulgarian Antarctic expeditions and military missions in Afghanistan. The influence of the need for security and sensation seeking on the motivation to participate in high-risk activities, as well as the preferred coping strategies for dealing with stress, is highlighted. Leading factors driving behavior and motivation to engage in challenging missions under extreme conditions are analyzed, as well as their impact on participants' psychological well-being.

Another group of publications examines the psychological aspects of the impact of the COVID-19 pandemic on perceived stress, post-traumatic stress symptoms and mental well-being in university academics, as well as the challenges facing sport education.

The presented textbook, *Communication and Interaction in Sport*, analyses the role of communication and its specificity in sport, highlighting the characteristics of the sports team as a social group, leadership styles, conflict and conflict resolution strategies.

The contributions in the works of Assoc. prof. Galina Rogleva can be reduced to the following:

1. The specificity of motivation in athletes, depending on age and qualification is outlined. The main approaches to motivation management in order to increase physical activity

and sports participation and their role in maintaining health, coping with stress and increasing aggressiveness are outlined.

2. The leading motives for sports participation are derived according to the factors: gender, age, type of sport, qualification. The relationship between the perception of physical competence, satisfaction and motivation to engage in sport is outlined.

3. The influence of motives for sporting activities on mental health and well-being, general and physical self-esteem has been established.

4. The relationships between goal orientation and the components of motivational climate are derived. The specificity of these relationships in the field of elite sport (a combination of both types of goal orientation - task-oriented and ego-oriented), a fact of significant theoretical and practical value, is outlined.

5. The influence of motivational climate on leadership, long-term motivation, and satisfaction with sport involvement is established.

6. The influence of sources of motivation on achievement goal orientation has been examined.

7. The relationships between goal orientation, adaptive and maladaptive components of perfectionism, precompetitive anxiety, and self-confidence were established. Important for sport practice is the finding that task goal orientation promotes adaptive perfectionism, whereas ego goal orientation promotes disadaptive perfectionism and leads to frustration and self-doubt about one's own abilities and competence.

8. The determinant role of various personality factors on stress resilience and coping strategies has been established. Differences in preferred coping strategies in athletes with different gender, age, sport type, sport experience, and qualification were highlighted.

9. The personal and situational determinants of pre-competitive anxiety - self-efficacy, personality anxiety, perceived stress - that are essential for managing sport competition and achieving optimal sport performance are summarized.

10. The specificity of the manifestation of different psychological variables - self-efficacy, sensation seeking, need for security, personal anxiety, self-control, levels of perceived stress and psychological well-being, coping strategies for stress in participants in two Bulgarian

Antarctic expeditions and military missions in Afghanistan. These data are valuable in terms of predicting and managing behaviour in extreme environments.

11. The impact of the COVID-19 pandemic on perceived stress, post-traumatic stress symptoms and psychological well-being in university academics was investigated. The main challenges for sport education in a pandemic setting are highlighted.

12. The short version of the Physical Self-Determination Questionnaire (PSDQ-S) by (Marsh, H., W. Martin, A. J. & Jakson, S., 2010) was adapted and validated. Differentiated norms by gender and sport type were derived.

Complex, qualitative evaluation of teaching and learning activities.

Assoc. Prof. G. Rogleva, according to the attached reference, teaches compulsory courses in Social, Sport and Medical Psychology in the Bachelor's degree and 14 modules in the Master's degree programmes in Sport Psychology, Physical Education and Sport, Sports Journalism, Conditioning, SPA culture, hydro, lito and thalasso practices, SPA culture, oriental and aqua practices. She teaches in the Sport Psychology and Wellness - Health Promotion doctoral programs.

Under the supervision of Assoc. Rogleva have successfully defended their theses 2 doctoral students. She is a member of the Society of Psychologists in Bulgaria.

CONCLUSIONS:

Assoc. Prof. Galina Domuschieva-Rogleva is an established, erudite and respected specialist in the field of sport psychology. She enjoys prestige among the academic and professional community. She is distinguished by her thoroughness and sensitivity to the most current scientific problems. With his scientific developments he has made significant contributions to the theory and practice of sport psychology.

The subject matter of the publications is fully in line with the theme of the announced competition. The scientific and pedagogical activity of the candidate and the presented scientific and metric data fully satisfy the requirements of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its Application, as well as the Regulations for the Acquisition of the Scientific Degree "Doctor of Sciences" and for Holding Academic Positions at the NSA "Vasil Levski".

No reports of plagiarism have been received and none has been found.

All this gives me grounds with full conviction in the scientific and pedagogical merits of Galina Dimitrova Domuschieva-Rogleva - Associate Professor in the Department of Psychology, Pedagogy and Sociology at the NSA Vasil Levski to propose to the Honourable Members of the Scientific Jury to award her the academic title of "Professor" in the professional field 7.6. Specialty "Sport" (Sport Psychology).

16.08.2023

Reviewer:

(Prof. T. Iancheva, PhD)